

13.1.2020, Maisaari

Hei!ssan taas nuaret!

Mää kirjottelen teille taas täältä saarilta, kun talvi ei vaan näytä tulevan tänä vuona ollenkaan. Kirje varman tuleekin teil nyt sitten venepostilla vieläki, jos ei meri jäätykään lainkka. Jos se jäätyykin, ni sit se tuaran ehkä yhteysaluksen sijasta hydrokopteril, joka käy aikkas harvan täsä syräntalvela.

Ennem muinoin sitä asuttin talvet niin eristyksisä, että ei ollu lääkkäri eikä kouluva, vaan määki vielä lähriin koulukortterin eli asuntolan syksylä viimeosen kerran ehkä kekrinä ja tuln takas vasta kevälä, kun jäät lähtis merestä ja pääs taas venehelä kulkeman. Jos oli kova talvi, niin silloin pääsis joululomaks kotihin, mut jos silloin ois tullunna suvikelit, niin en ois päässykekän takasin ja ennen ku satas uurellen lunta ja meri jäätys uurestan, mää olin jäänyynnä paitsi monest päivästä tahi viikostaki opetuksii. Siinä sit yhtenäki vuanna koetin saara kiinni muut luakkalaissi, mut niinhä siin kävi sit, että ehrot tuli ja kesä meni, mut ainaski se saksan giäl sujus eres sen vertta, etten jääny luakale kummiskan. Ruattisa olinki niit ainuita, joil se ei tuattan vaikeuksi, kun tääl saaristos sitä puhutan niim bal enemmä ku rannal. Så är ni välkomna här, för vi talar även svenska här i skärgården. Förstå du va säger mig? Mycke bra.

Tälä kertta löysitte mun valoguvankki, vai? Se matto ei o vieläkekän valamis, mut gyl mää sen saan valmiksi varmastii siuheks, kun te tänne ehritte kesälä. Yhren mää kutosin pikkupuila jo samanmoisse mun keinutu-ali, misä mää tyjekän isttu iltasi tulen ääres geittiös misä mää juan gaffet ja luen girjja. Mun radio män rikki tosa viime viikola, mut mää tairan viärä sen Ilmaril gorjattavaks, hän kun on niin taittäva siinä. Täälä on gäynet viaraitt pitki alkekuvuatt, ku on ollet lomía ja pyhiä ja kaikkennaist meno. Otso kävis tosa eile ja sanos, et he on tehny teil nyt jottan suurempa leirimateriaal, ja mä nyt sitte girjottan täsä vähän tekstii teil tervehykseks. Muisttakka katto läb niit materiaalej, ni tiärätte, mitä tääl sitte vähä tehrän kesäl. Mää oon aikkas ylpe siit, mite Tuovi ja Knuutti ovatte tehnet asioit yhres, ja mite Hilinä kirjottas niim-bal hyvä tekstii. Ahti on tiätty oma ittens, eli vähä karu, mut oikee lämmi ihmine, joka pittä syräme asiannans suajela saaristoluantto ja opet nuarilekki, kui täälä eletän siivosti.

Mää orottelen kovasti kynttilämbäivä, kun sanottis enne, et talvi kääntys keväsem bäim. Jo Knuutimbäeväst sanottis, et karhu käänttäb kylleke ja sano, et talvi puales, nällekkä suales. Viimestän kyl sit jo laskiaissena o kevät, oli jäit meres eli ei. Jäät pitäkki sit puales pitkän, jos niit on tullunna meren. Se on vielä jääsä, ku jo Turuus kasva melkeke rentukat tai ainaski leskellehret. Niitäki piti meirä' kerätä koulusa monena vuanna. Se loppus sit joskus seiskeytluvula, mut mää kuuli, et viiresluakkalaise ja kahreksaluakkalaise kerääki niitä taas - vai oliko se sittekeki käänykkäguvie avul?

Heh, tää nykyaja teknolookkia kyl tekke niimbal helpomppa asioist silläkkeki taval, ku ei tartte suunkka kerät, präs-sät ja guivat, liimat varovast liimabaperil karttonki ja nimetä ne gaunist. Vaan muistammää erellen et voikukka on *Taraxacum officinalis* ja se sanottis vielä taraksaakum officinaaliis. Kaikkeki sit kans vanha muisttab.

Kattosiksää mittän saaristodokumentti, ku mää silloin kerran sanosin? Nyt niit olis Areenasaki katottavis. Melkeke kaik on mustavallekosi, mut aikka nostalgisi, vaik mää vanha tiätty onneki.

Mää liittäsi materiaali sul muutaman, jos vaik sul olis aika katto niist eres yhre. Se ol aika erilaist aika sillos, ku ei saaristosa ollu viäl sähkö, ei auto eik televiissio. Mitä me sitte tehti ilttasi? No, oli käsitöit, ja oliha meilki kyl raatio. Se sit soiski aamusta ilttan, ku siäl oli uutiset, ol lastte ohjemat ja ol sävelraatio. Joskus me kuunneltti kirkonmenoja, kun olhan täält aika matka veneelä manterel tai edes Naantalín kirkko tai Rymättylä. Mun muar aikkanas laulas ilttapuhreil virssi, kun hän niist niim vallon tyggäs. Mun äit sen sijas tykkäs iskelmäist, oikee schlaagereist, mitä raatiosa soitettin sota-aikkan. Ne katos vallon nobiast, ku sota loppus ja saksalaisist tul vihollissi sillon aikkan. Nykyän saksalaisse on taas yhteyksis saariston, ja Turustakki lähte sin laivoja pari kertta viikkos. Tääl käyb aika baljon turisttej kans, jotka tua tänne sitä elämä ja iloa kesän aikkan. Vaan oikeest käy nyt jo ihmissi myös talvela, ne ketkä halu rauhha ja hiljasut, ja sitähä täälä riittä. Vaik aaltoje ääntä ei karkekun bäässe! Vaan emppä mää ole niin pal jälkekenpäin ollukka ilonen monesta asiast, ku siitä saksam giälest, mitä koulusa sillon oli pakko opetel. Sit ei sitte koskekan tiätä, mitä tartte myähemäl iäl – mut en mä kyl konsanan oo tarvinna algebran asioit enä. Tosí jos mää olisi vaik silt'insinöör, tai arkkitekt, ni kyl mä sillon taas tarttisi niit, vaan saksaa en välttís. Ei voi tiätä.

Kirjottele toki taas kuulumisias, mää täälä kuron mattoa ajamguluks. Siíhes tule vihreitt ja sinissi raitoja valkokosel pohjal, niingu kesäne niitty tai kaffeboöytä. Käyjkä läpi noit ennakkotehtävií siälä lippukunnasa, ni ootte taas bal viissamppi kaik. Leivotan bulla ku nährä.

Tergui täält saarilt kaikil teil sin, sanos

Lilja-Muar

Liljan kirjeen voitte lukea esimerkiksi iltahiljentymisen yhteydessä. Kannattaa harjoitella muutaman kerran ääneen, jotta murteen luku kulkee sujuvasti.

Uunituoreen ennakkomateriaalipaketin löydätte verkosta osoitteesta piirileiriotava.fi viimeistään 20.1.2020.